

Nro. 34.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 27-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

Meg-határozott igazság.

Melly szerint Cs. Kir. Generálmáyor, Hertzeg *Lichtenstein János*, mint Kurir, ezen hónap 22-kén érkezvén-meg *Udinéből Bétsbe*, magával azt az örvendetes tudósítást hozta, hogy az Ő Felsége, és a' Frantzia Respublika között, eddig elé tartatott békességbeli tractatusok, a' mind a' két részről való, arra plenipotentialt személyek által, ezen hónap 17-kén *Campo Formidóba* subscribaltattanak, és hogy már egyéb nem vólna hátra, hanem a' subscribalt tractatusoknak, mind a' két részről való ratificaltatások.

Frantzia Respublika.

A' kik a' *Párisi* két tanátsban nem régiben azt sürgették vala, hogy a' Frantzia Országi vólt nemesek, tellyességgel semminémü hivatalokra fel ne vétetessenek, azt abból a' fundamentumból kivánták, mivelhogy a' nemesek, a' Revolutionnak minden kétségen kívül való ellenségei, és a' kik, a' Revolutió elő-menetelit, 8 esztendőktől fogva, majd egy, majd pedig más úton módon akarták meg-akadályoztatni, hogy pedig a' némességnek az egyenlőség képzelete a' fejibe bé férhessen, azt tellyességgel nem lehet reményleni, a' minthogy az első Nemzeti Gyűllésben is, mind azon vóltanak, hogy az Aristocratia Tronussát, a' maga ép-ségében fenn tarthassák. — Már most midőn a' vólt nemesek, a' Respublika tisztviselői helyekre, bé férkezni igyekeznek, azt tsak éppen azon principiumból tselekeznek, hogy olyan móddal a' népet, a' Contrarevolutióra, annál könnyebben elkészithessék; mások pedig, az elébb elé-hozott Argumentumokra azt mondották, hogy valakit a' maga születésére való nézve meg-büntetni, azt sem a' természeti egyenlőség fundamentumos állatásai, sem pedig a' Constiutió tellyességgel meg nem engedhetik, és az ez iránt való kérdés, még eddig meg nem határozottatott. — *Párisban* annak futamadott hire, hogy az oda való igazgató szék, a' *Montauban* ostrommal való meg-szállása iránt, azért adott vólna parantsolatot ki, mivel ott a' nép fel-kezdett vala zendülni. — *Castres* felől is azt hirtelik, hogy a' nyughatatlanságok tüze ott is éledni kezdett vólna, mellyre való nézve Generál *Petit-Guillaume*, a' linea truppokkal, és a' nemzeti ármádia két brigadájival *Nimesből* arra felé indult útra. Azon truppok, a' mellyek nem régiben, a' Frantzia Ország déli részeibe menő uttyokban vóltanak, az előbbenivel ellenkező parantsolatot vévén, *Udiné* felé vették a' magok uttyokat.

Párisból írják Oct. 10-kén, hogy mivel a' bé-kesség fejedelme *Alkudia* Hertzeg, a' *Spanyól* Ki-

rály atyafiai közül akar magának házas társot válni, ezen az elsőbb rendű Spanyol nemesek, nagyon fel-indúltanak. — *Párisban* még mind jár az a' hír, hogy a' félbe szakasztott békeségbéli tractatusok folytatásokra, Lord *Malmesbury* helyett, Lord *St. Helens* neveztetett volna ki, a' ki a' Frantziák Anglusokkal való utolb'szori békeségeket, *Fritzherbert* nevezet alatt vitte vala tökéletességre, és hogy az ő nevére már passust is kértenek volna adattatni. — Oct. 8-kán egy Kurir érkezvén-meg Német Országból a' *Párisi* Directoriumhoz, ebből némellyek *Párisba* úgy okoskodtanak, hogyha a' háborút még továbbra is folytatni kelletik, a' *Prussiai* Király azonnal *Austria* és *Anglia* mellé fog állani, és hogy ezen új Coali-tióba *Muszka* Ország, *Svédzia* és *Dánia* is belé fog lépni. — Generál *Beurnonvillenek*, a' ki az északi ármádiát kommandirozza, olyan parantsolat adattatott-ki, hogy mindenekben a' Generál *Angereau* rendelésire vigyázzon, mint a' kinek vezérlése alatt, már 3 rendbéli Frantzia ármádiák vagynak. — A' *Párisi* Ministerek közül egyik előtt, nem régiben egy isméretlen ember találván meg-jelenni, igen kemény tonuson, azt kezdi a' Ministertől kivánni, hogy ötöt valami nevezetes hivatalra tenné-bé, mivelhogy ő igen kemény Republikánus, és hogy eddig elé is, a' Respublikának nevezetes háznú szolgálatot tett volna. — Mellyre a' Minister azt tudakozván tőlle, hogy mi-ben áljon tulajdonképpen az ő Republikanussága? Mond erre a' tiztséget vádászó isméretlen ember, hogy sok ezer dolgokban, nevezetesebben pedig abban, hogy *Rocheportban* nem lévén jelen a' hó-hér, igen sok Royalistáknak vette volna a' fejét a' guillotinéval. — Ezen ki-jelentésre, egy szip-pantot tubákat vévén ki a' Pixissiből a' Minister, és hátot fordítván, a' tiztséget vadászónak ezt mondotta: Folytassad tovább is azt a' mesterséget, mivel te arra születettél. — Az *Austriai Belgium*, egyesítetve lévén a' Frantzia Respublikával, benne is minden dolgok, arra lábra fognak állittatni, mint a' hogy azok

a' Frantzia Respublikában vagynak. — Minden klastromok, abbátziák, püspökségek, kapitulumok, 's több a' félek, el-kezdettének törölni, és azoknak mindenféle jószágai, mobiliai, a' nemzet számára kezdettének incassaltatni. — A' Frantzia Respublika Generálja *Sahuguet*, az *Aixban* lévő nyughatatlankodokat meg-verte, a' koriféusok közül pedig 30-tzat el-tsipettetvén, azonnal hadi törvényt láttatott rájjok. — Az *Aubagne* kis városotska lakossaitól, a' fegyverek mind el-szedettének, holott mind a' Republikanusoknak, mind pedig a' velek ellenkezőknek, nem kevés vérek ontattatott ki. — *Aixban* is a' tsendeség, vérontás nélkül helyre nem állittathatott.

Nagy Britannia.

Az *Angliai* Király felöll az a' hir, hogy ő a' maga Ministereivel egyetemben, igen nevezetes planum ki-vitelén dolgozik. — *Angliában* 1716-tól fogva, egy meteorologiai naponként készített *Protocollumat* vivén, abból azt a' meg jegyzést tették, hogy valahányszor a' mi Hemispheriank körül, valamelly Kométa jelent meg, annakutánna, mindenkor nedves és változó idő szokott járni. — A' békesség kötésre tellyes hatalmat nyert, polgár *Treilhard*, Lord *Malmesburyhoz* való tudósításával együtt, a' Frantzia Kurir *de la Clue*, Oct. 3-kán érkezett vala meg *Londonba*, a' melly tudósítás, az Anglusok Kurirja, *Vick* által *Lillébe* küldetett tudósításokra való feleletet foglalta magában. — Meg-érkezvén a' fennebb meg nevezett Frantzia Kurir *Londonba*, Lord *Malmesbury* is, a' ki akkor éppen a' maga falusi Jóságában talált vala múlatni, azonnal *Londonba* visszámé, azután pedig a' Ministerek gyűlést tartván, a' Frantzia Kurir által vitetett tudósítás rövid summáját, a' Király eleibe terjesztették. — Hogy a' Frantziák és az Anglusok között való *Correspondentia*, még mind folytattatik, abból némelylek igen jót kezdettének magyarázni, és azzal biztattyák magokat, hogy a' mentől hamarább meg-

kötendő békesség iránt, nem vólna miért el-tsüggedni. — De hogy a' *Londoni* Ministerium, a' *Frantzia* Directoriummal olyan móddal elegyedjék tractatusba, melly szerént *Anglia* a' győzedelm által nyert minden jószágokat, a' keze közül csak potomba ki-botsássa, arról még álmodni sem lehet, és hogyha a' *Frantzia* igazgató szék, az eddig valónál, alább való tonuson nem kezd beszélni, hogy a' háború még ezután is folytatni fog, az el-kerülhetetlenül szükséges dolog. A' *Lissaboni* tudósittások szerént, az oda való *St. Julian* nevezetű várat, az *Anglusok* trupjai meg vették. — Egymás rendbéli *Londoni* levélben, a' többek között így irnak. — *Anglia* még eddig semmit nem vesztett, sőt még inkább igen sokat nyert, miért kelletnék hát nékie azt meg-engedni, hogy egy nállánál gyengébb ellenség, valamelly gyalázatos békességbéli articulusokat szabjon nékie eleibe? A' *Párisi* *Frantzia* Directorium, az *Angliai* igazgató széknek azt igéte, hogy ő, a' hires *Sidney Smithet*, a' ki 1793-ban, a' *Touloni* flottát felégette vala, egy Kapitány és 40 Mátrozok' szabadon való botsáttatások mellett, a' fogságából ki-fogná botsáttani. — *Philadelphiában* a' sárga, és pestises hideg kezdette magát ki-ütni, a' melly az embereket rakással kezdette a' világról elébb állítani, mellyre való nézve, az oda való lakosoknak is nagy része, a' városból ki költözött.

A' *Lissaboni* kikötő helynél fekvő *Anglusok* flottája, az egész telet barátságoson szándékozik ottan el-tölteni, hogyha *Portugallia* is a' maga ígérétét tellyesitti, és a' *Frantziákkal* kötött békességről egésszen le-mond, különben pedig, a' hogy a' környülállások fogják kívánni, azon *Angliai* flotta is úgy fog tselekedni. — Az *Anglia* jelenvaló politikai környülállásairól, egy *Pokesby* nevezetű tudós *Anglus* Lord, közelebbbről egy újj munkát készített, és azt, a' *Kent* nevezetű Grófság' lakossainak ajánlotta. Ezen Lord, a' véle együtt élő leg tsudálatosobb *Anglusoknak* egyike, a' ki már mintegy 80 esztendő, és a' szallákát 12 esztendőktől fogva le nem beretválnán, az a' ha-

sáig le-ér, és ötöt a' régi Pátriárchák közül egynek képzelteni másokkal. — A' ruhája is, a' legdurvább gyapjú materiából készült, de az eledele, még a' ruhájánál is tsudálatosobb nemű, mivel a' tsupa nyers marha hust, tsak forró meleg vizzel öntvén nyakon, az egész ételbeli fogás tsak abból áll. Télben, nyárban hideg vizben szokott reggelenként meg-feredni, és mikor a' feredöböl ki-szokott jöni, azonnal a' nyers hús fölöstökömihez szokott ülni. Egyéb aránt pedig olly kedves maga viseletű ember, hogy *Canterbury* várossa körül, valami 16 mért földnyi kerületű vidéken, mindenek előtt betsülletes, characteréről isméretes, és sétálni gyakron mellzire ki-szokott menni.

Német Ország.

A' *Rénus* mellett lévő egynéhány rendbéli német városok lakossai, az új *Cisrhenana* Respublikával tartani, és a' magok elébbeni igazgatásokbeli módjoktól el-állani tellyességgel nem akarnak, a' minthogy a' *Bonni* és *Koblentzi* lakosok példájok szerént, a' *Bonntól* 3 óránnyira lévő kis városotska *Meckenheim* lakossai is, a' Respublikai új Systema ellen egy kemény Protestatiót adtanak-bé, minthogy ezen városotskában, a' szabadság fáját, a' közelebb múlt hónapban erőszakoson állították vala fel, és mindön a' *Rénus* mellyéki új Respublika, ottan is proclamaltatott vólna, arra a' lakosok nagyobb része, a' Frantzia igazgatásbeli Commissariusoknak, Sept. 21-kén, újra illyen foglalatú Protestatiót adott vala bé:

Ebben az elztendőben, Fructidor 29-dikén (Sept. 15-kén) ki-adattatott Frantzia rendelések szerént, minden társaságnak, közönségnek szabad akarátjában áll, hogy magának ollyan igazgatásbeli módot vállasszon, a' millyent szintén akar. — Hogy pedig mi most egy ollyan Ország igazgatásbeli módját fogadjuk-el, a' mellyet se nem ismérünk, se pedig hogy annak mitsoda tzélja légyen, azt nem tudjuk, ezt tselekednünk nem egyéb, hanem az elménk gyengesége lenne.

Meg-lévén pedig mi az iránt győzzetve, hogy az országlások módjai közül, egy sintsen minden tekintetben tökéletes, azért minthogy a' mi eddig való igazgatásunk módját egésszen ismérjük, a' helyett mást vállalztani annyival is inkább nem akarunk, mivel mi az alatt, nemtsak az hogy tsendesen, nyugodalmason, hanem mind eddig szabadon is élünk. — Melly szerént a' mi adóink türhetők vóltanak, az igazság is mindenikünknek, a' maga ideiben ki-szolgáltattott, és a' mi Országunk fejedelméhez való szivbeli szeretetünk még mostan is ég; és azon idő pontyára emlékeztvén, a' mellyben itten 116 házok, a' városnak mintegy $\frac{3}{4}$ része, a' kegyetlen tűz által hammúvá tétettetett vala, azon rettenetes kárunkból, a' ritka emberi szeretettel biró fejedelmünk tselekedete által segítettvén-ki, hogy rolla el-felejtkezzünk, azt tellyességgel nem tselekedhetjük, hanem inkább az ő kegyes rendeléséről még most is háládatossággal emlékezünk. Meg most is igen elevenen emlékezünk mi, a' mi jó fejedelmünkre, a' ki mint szintén az atya a' gyermekei között, ő is mi közöttünk úgy jelent vala meg, és a' szükségnek idején, a' mi tápláltatásunkra tartozó dolgokat úgy osztogattatta vala ki. Még most is igen jól emlékezünk mi arra, hogy a' mi marháinkat millyen nagy költséggel tápláltatta vala, és hogy az épületre tartozó dolgok megszerzéseben is, millyen nagy segittségünkre vólt miénkünk. Nem felejtkezünk mi el tellyességgel arról is, hogy a' mi szomorúságinkban, melly atyai képpen vigasztalt légyen bennünket, melly szerént, hogy hozzá háládatlanok légyünk, azt tellyességgel nem tselekedhetjük, és ha szintén nem engedtetnék is meg-nékünk, hogy mi továbbra is, a' mi kegyes fejedelmünk alatt éljünk, a' mi vólt szabadságunkról velünk ugyan le-mondattathatnak, de a' háládatosságunkról tellyességgel nem, a' minthogy ezennel azt is jelentjük, hogy mi tsak azon igazgatásbeli mód alá vettyük magunkat, a' mellyet az idő és a' környülállások határoznak meg mi réánk való nézve.

A' *Würzburgi* erősségek kézítettésén még mind dolgoznak, a' hová *Károly* Hertzeztől, Oct. 10 kén érkezett vala meg egy Generál, hogy a' föld népét, a' közönségesen való fegyver fogásra végye rá, mellyre való nézve, Oct. 11-kén, minden tisztségbéli hivatalokhoz, a' rendelések ki is küldettettek. — A' fegyvert fogandó Ország népét, a' Cs. Kir. truppok fogják fedezni, és a' megkívántató ágyúkat is, a' Cs. Kir. truppok fogják a' föld népének által adni. — A' *Condé* Hertzeg volt katonái, a' dunán fognak nagyobb részint egy darabig le-szállítani, a' kik az Orosz Lengyel Országba fognak által menni. — Ezen corpus felől azt hirtelik, hogy már csak 4, vagy 5000 emberekből állana, mivelhogy annak igen nagy része, a' szolgálatot le-tette, a' kik Német Országban, és *Helvétziában* szerte széjjel el-ozlattanak.

A' mint *Hanauból* Oct. 16-kán írják, a' *Rénus* mellett még mindenek tsendességben vagynak, a' *Máintzi* várban pedig, ezen hónap elein keményen dolgoztanak vala. — A' *Rénus* alsó mellyéke bal partyán, a' Revolútió tüze szerte széjjel szorói, még dolgozni meg nem szüntenek, ámbár szemekkel lássák is azt, hogy a' helységek lakossai, az ő igazgatásokra való nézve, semmi újítást nem kívánnak. — A' Prussiai Birodalomban, újra keményen meg-tiltattatott, hogy az Emigránsok ottan valahol múlathassanak, ki vévén, hogyha valakinek az oda való kabinetbeli Ministeriumtól volna passussa adattatva.

Tirolis.

Insbuckból Oct. 15-kén. Mi Olasz Országból semmi újságot nem halhatunk mostani. — A' hátár széleken mindenek tsendességben vagynak, és a' mi truppjaink is a' magok kvártélyokban tsendesesen nyugolznak. — A' mint *Triestből* írják, az a' város mind a' víz, mind pedig a' szároz része felől, magát leg jobb móddal óltalmazható állapotba helyhezette, és hogyha a' háború még továbbra is találna folytattatni, azon város meg-

öltalmazására, 20,000 vállogatott ifjakkól álló, magokra önként fegyvert vett katonaság áll készen.

Tirolisból írják Oct. 15-kén, hogy az ő *Velentzéből* vett levelek szerént, *Velentzében* olyan öszve esküvés nyilatkoztatott volna ki, a' mellybe, az elsőbb familiák közül, mintegy 70-nen elegyedtenek volna belé. — Igazé ez a' hir, vagy nem? Mi érte magunkra kezességet tellyességgel nem vállalolunk.

Olasz Ország.

Majlandból írják Octobernek 7-kén, hogy a' *Velentzei Brescia* tartományja a' *Cisálpinai* Republikával egyesítettett volna. — Azon 150 ifjak iránt, a' kiknek a' *Bonaparte* parantsolatjából, a' leg gazdagobb familiákból kellett kiállani, és magokat egészen ki-készíteni, a' *Bonaparte* parantsolatja szerént, egynek is 36 esztendősnél idősebbnek nem lehet lenni, és hogyha a' ki-állástól magokat mentekké, szabadokká akarják tenni, 1000 darab Laubtallérral, vagy 6000 livráknak le-fizetésekkel véghez vihetik. — *Páduába*, *Vicenzába* és több más helységekben is, ezen parantsolat publicaltatott, a' melly városok közül némellyik 20 más 30 vagy 40 illyetén ifjakat tartozik ki-állítani. Ha valamiképpen újjra a' háború folytatásához kezdenének, úgy lehet gyanítani, hogy az Anglusoknak azonnal az Adriatikumi tengerbe fogna teremni egy eskaderek, a' melly a' Frantzia-Velentzei flottát megfogná zaklatni. Illy formálag a' *Nápolyi Király* se maradhatna veszteglésben, és leg alább, mind a' szárazon, mind pedig a' vizen való erejit megfogná nevelni. — A' *Májlandi* Directorium két Proclamatiókat publicaltatott, mellyek szerént, mind a' két nemen lévő szerzeteseknek megengedtetik, hogy a' magok klastromjaikból ki-menjenek, és hogy a' nép, választhasson magának lelki pásztort. — *Florentziából* Oct. 7-kén írják, hogy az oda való Hertzeg asszony szerentsésen le-betegedvén, a' születet Kis Hertzeg a' sz. keresztség-

ben *Leopold, János, József, Ferentz, Ferdinánd, és Károly* neveket nyert volna magának.

Generál *Bonaparte*, az ahoz értő leg jobb mester emberek által, a' gyalog katonaság számára 90, a' lovasság számára pedig 80 olyan kardokat készíttetett, mellyeknek damascirozott vasai, és meg-arannyozott markalatjai vagynak. Ezen kardok, a' Directorium parantsolatjából, azon katonáknak fognak ki-osztattatni, a' kik az utolsó tsatában, az ő pajtássaik tanúbizonyság tételek szerént, leg nevezetesebben viselték magokat. — *Párisban* már 28 Emigránsok árestáltattanak, mivel a' meg határozott idő alatt onnan ki nem takarodtanak; *Lüttichben* pedig, egy már agyon is lövettetett.

Batáviai Respublika.

Hollandián, Gröningán, és Nymwégenen kívül, a' több Provintziák, az általak fizetendő 60, és 40 milliókba való restantziajok iránt tanátsot tartván, hogy azokért réájok executió küldettessék-ki, már attól többet nem tartanak. — Az elébb említett Provintziák pedig, hogy a' magok hátra lévő adosságokat le-fizethessék, erre való nézve, a' lakosoknak minden 80-dik pénzeket fogják incassálni. — A' Batávosok most abban foglalatoskodnak, hogy a' Batáviai Respublika lakossaira való nézve, egy polgári, és a' halálos vétket tárgyazó könyv készíttessék. — *Bárcelonából* írják, hogy a' *Gibráltárnál* vólt neutralis hajókkal lett felette szorosan való bánásokat, az Angliai Ministerium igen rosz neven vette, mellyért *Gibráltárban* egynéhányon folytattattanak-meg a' magok hivataljoktól, a' melly után, az ottan lévő neutralis hajók, szabad állapotba helyheztettek, és hogy a' neutralis zászlójú hajókhoz, ennekutánna nagyobb respectussal fognak lenni, azt lehet reményleni.

Hágából Oct. 10-kén. Az Admirál *de Winter* alatt lévő Hollándiai flotta, a' közelebb múlt szombaton reggel indúlt-ki *Texelből*, a' melly mind

öszveséggel, 17 linea hajókból, 12 fregattákból, és kutterekből áll, és a' mellynek 7 dik halbbri-gadája egy része, a' tenger partyán álván, *Suri-nám* felé fog rövid idő alatt indittatni. A' fen-nebb említett Hollándiai flotta, a' maga fekvő helyéből, annál könnyebben szélnek botsáthatta a' maga vitorláit, hogy az Anglus Admirál *Dun-can* flottája, onnan el-távozott vala. — Hogy a' Hollándiai 'soldban lévő Frantzia katonák, már a' *Rénus* felé el-indúltanak, azt a' *Hágai* levelek is hirlelik.

Austriai Belgium.

Brüsszelben nem hogy egyebek, de még a' harangok se maradhatnak meg a' magok állapot-tyokban, hanem le-fzedvén őket a' Frantziák, mind öszve kezdték olvasztani — valamelly papot pe-dig az ő papi köntössiben az utzán járni, a' vi-lágért se lehetne látni; minémű halzna lett légyen pedig az oda való sok újjittásoknak, bizonyítja az *Ostendei* kikötő hely is, a' melly ennekelötte igen virágzó vólt, most pedig egészen pufzta, és egynéhány Anglus fregatták által bé-zárattatott.

A' *Brüsszeli* Tanáts ház felett lévő *Sz. Mi-hály* Archangyal képét is, a' melly 17 lábnyi ma-gasságú, a' Frantziák le-akarták vala vétettetni, de a' le-vételéért 10,000 forintokat kérvén, az egész Cassában pedig nem lévén annyi pénz, a' 400 lábnyi magosságon lévő *Sz. Mihály* Archan-gyal, a' Frantzia Revolutiót ekképpen számba se vészti. — A' *Brüsszeli* Municipalitas felöll azt ir-ják, hogy a' Directorium parantsolatjából le-téte-tett vólna.

Spanyól Ország.

A' Pápa Ő Szentségéhez, a' *Spanyól* Király Ő Felségétől az iránt küldettettének valamelly követek, hogy az eretnekséget nyomozó törvényes széknek (Inquisitions-Gericht) végképpen való el-töröltetése iránt, küldene egy Bullát, a' melly ál-tal egyfzersmind az is határozatnék-meg: 1) Hogy

Spanyól Ország minden városaiban, ennekutánna mindenütt tsak egy klastrom hagyattassék meg; 2) Hogy senki is a' maga votumát addig le ne tehesse, mig a' 24 esztendőt bé nem töltette; 3) Hogy a' papok, a' klastromból egyébkor ki ne járjanak, hanem tsak akkor, mikor prédikállani vagy gyontatni mennek; és hogy ők egyenesen a' püspöktől fügjenek. 4) Hogy a' klastrombéli papok száma meg-határozattatván, az, sem egyszerű, sem máttzor meg ne szaporittassék. 5) Mindenik klastromnak az ő jövedelmei meg-határozatassanak, a' szük ség felett való egyéb jószágai pedig, a' Király Ö Felsége dispositiója alá botsátassanak. 6) Hogy a' papok, a' tudományokat, a' különös, és kézi mesterségeket is, nemtsak meg-tanúlni, hanem magokat azokban gyakorolni is tartozzanak.

Portugallia.

Hogy a' *Portugalliai* Király, a' *Frantzia* Respublikával kötött békességről le-mondott legyen, az iránt a' *Londonból* vett tudósításainkat E. Olvasóinkal közlettük vala, melly iránt most közelebbről *Lissabonban* Sept. 10-kén költ ilyen tudósítást olvasunk: Egy *Anglus* posta hajó, Sept. 4-kén érkezett-meg ide *Angliából*, a' mellyet 5-ben egy fregatta, és két hadakozó hajók követtének vala, a' mellyek az itten lévő *Angliai* követ *Walpole* Úrnak, némelly tudósításokat hoztanak *Londonból*, mellyeknek vételekkel, az *Angliai* Minister, azokat a' *Portugalliai* Minister *Pintó* Úrnak azonnal által adta, a' mellyekben az *Angliai* Ministernek keményen meg-hagyattatott vala, hogy a' *Portugalliai* Udvarra arra végye, hogy a' közötté, és a' *Frantzia* Respublika között nem régiben *Ritter d' Aranjo* által kötöttetett békesség-béli tractatusokat, semmit öröknek lenni declarálja, és az *Angliai* Ministerium ezen kívánságához, leg keményebb fenyegetéseket is tégyen. — Ez által a' *Portugalliai* Minister *Pintó* arra ösztönöztetett, hogy mind *Londonba*, mind pedig *Pá-*

risba, azonnal egy egy Kurirt küldett-el, és általok, a' mind a' két helyt lévő Portugalliai Ministereknek azt adatta értékre, hogy a' nem ré- giben Ritter *d' Aranjeo* által, a' Frantzia Respublikával kötöttett békességébéli tractatusokat, Ő Fel- sége egy átoltjában semmit érőknek, és olyanok lenni declaralta immár, a' mellyeknek semmi kö- vetkezései nem lehetnek.

Elegyes Tudósittások.

Kehl iránt ismét az a' hir, hogy a' mellette ásni kezdett sántzok készittését félbe hagyták. — Az 500 személyekből álló tanáts közönséges Com- missiója, a' *Sárdinai* Királyal, offensiva és defen- siva alliántziára kíván lépni. — A' *Párisi* közön- séges levelek közül egyik, nem igaznak lenni hir- leli, hogy *Berthier* a' *Scherer* helyibe hadi Minis- terré tétetett volna. — Admirál *Duncan*, a' *Texeli* kikötő helyet, addig akarja ostrommal körül véve tartani, a' meddig az idő, és a' szél meg-engedi.

Strafsburgból Oct. 14-kén így irnak: Senki se lehet az embereknek olyan baráttya, a' ki a' Frantzia Ország mostani bóldogtalan állapottyán ne sohajtozzék, olyan kegyetlen rosz most ottan az ifjak fel-neveltetések, és a' tudatlanság mind inkább gyarapodván, a' következő időre való nézve, belölle az ember szerentsétlenségénél egye- bet ki nem calculalhat, és hogyha a' mostani ne- vezetesebb emberek ki-találnak halni, hogy ki- fogja az ő helyeket illendőleg, és meg-érdemelve bé-tölteni? az igen nagy kérdés. — A' Respub- lika derék és tanúlt embereken kívül tellyességgel fenn nem álhat, a' tanúlt emberek pedig a' neve- lés által formáltatnak; de a' szegény Frantzia szü- lék, mind a' tanítottók, mind pedig a' tanulni való könyvek iránt hijában sohajtaznak.

Thornból Sept. 30-kán. Déli *Prussiában* egy nemes ember, valamelly farkas köjket szerezvén magának, azt szeliden akarta vala fel-nevelni,

de azonban még is lántzan tartotta ötét, történt azonban, hogy a' farkas köjök, minekutánna felneveltetett volna, valamiképpen a' lántzról elszabadulván, azzal *Thorn* és *Bromberg* környékéről ugyan el-távozott, de 14 embereket keményen meg-martzangolt. — Egy nagyon terhes asszonyt öfzve szaggatott. — Azután két mester legényekre akadván, a' legények kenyeret kezdettének a' farkasnak hányni, hogy ilyen móddal a' városhoz közelíteni időt nyerhessenek magoknak, de minekutánna a' farkassal a' kenyereket mind megétették volna, ezután a' farkas egyiknek a' keze felét egészen le-szakasztotta, a' másiknak pedig, míg az ő védelmezésekre segittségül mehettének volna, a' fél pofáját, ábrázatja egy részét harapta-el. —

Erdély.

Kolosvárról Oct. 15-kén írják, hogy az oda való leg öregebb emberek is, tellyességgel nem emlékeznek réájja, hogy valaha ottan olyan bőv szüretezés lett volna, mint az idén a' millyen vólt; a' *M. Vásárhellyiek* is a' szüretre való nézve, tsak az iránt panaszkodnak, hogy a' szöllő hegyek terméseiket, nem lévén elegendő edénnyek, nem tudják hogy hová tegyék. — Bóldog nyomorúság!

* * *

A' nem régiben félben szakasztatott, 'Sidók iránt ki-adattatott Kir. Patens folytatása.

16) Minden meg-házosodni akaró 'Sidónak, a' keresztény oskolabeli Directortól, írásbeli bizonyyságot kelletik az iránt mutatni, hogy ő a' német nyelvet, jó elő menetellel tanulta legyen, melly rendelés alóll tsak azok vétettetnek-ki, a' kik 1786-ban, már 16 elztendősek vóltanak, a' melly rendelés által hágói, a' polgári törvényes könyv 4-dik része 48-dik §-sa szerént fognak meg-

büntettetni, a' kik pedig a' Copulatiót véghez vit-
ték, hivataljaiktól meg fofztattatván, arra egész
életekben alkalmatlanoknak fognak ki-neveztetni.
17) Hogy pedig azok a' 'Sidók, a' kik a' mások
tanításokra akarják magokat el-szánni, a' ki-sza-
battatott tanítás módját meg-tanúlhassák, és az
ő meg-határozott állapotjokra magokat alkalma-
tosokká tehessék, meg-kivántatik, hogy a' *Pragai*
fő oskolába járjanak, a' kik hogyha szegények
találnának lenni, az ő segedelmekre éppen olyan
segítség fog nyújtattatni, mint szintén a' több
más keresztény tanulóknak a' minémű költségbeli
segedelem szokott adattatni. Minthogy pedig a'
'Sidó ifjúságtól semmiféle eszközök nem akarnak
el-vétettetni, mellyek szerént ők, magokat a' Sta-
tus hasznos polgárjaivá formálhatnák, annako-
káért ők is, mint szintén a' keresztény ifjúság,
mind az alsó déák oskolák, mind pedig a' Phi-
losophia, Jus, és Medicinabeli tudományok meg-
tanulásokra, ki-vévén a' keresztényi tudománo-
kat, minden nehézségen kívül szabadokká tétet-
tetnek, és ők is mint szintén a' más tanulók, úgy
fognak meg-tanittattatni. 18) 'Sidókból álló kö-
zönség, tsak *Prágában* fog lenni, a' falúkan lévő
'Sidóság pedig, mint valamelly jobbágy, azon kö-
zönséghez fog tartozni, a' mellyhez, az igazság
ki-szolgáltatása, és törvénybeli jussokra nézve
eddig tartozott. És e' szerént, a' falúkan lévő
'Sidóság, tsak akkor formálhat magából vala-
melly gyülekezetet, mikor azt a' vallásra, vagy
vallásbéli gyakorlásra, vagy pedig valamelly kö-
zönségesen való Rabbinusra nézve akarja tartani.
mint p. o. a' Synagoga tartása, annak meg-vilá-
gosítása, a' Husvétii liszt ki-olztása, a' Paradi-
tsom almája meg-szerzése, a' fejer népek feredője,
a' Synagogabeli szolgák, előre éneklők, Rabbicu-
sok, 's több más ilyenek fizetések végett, akar a'
'Sidóság öszve gyülekezni. Erre való nézve, hogy
a' falúkan lévő, és 'Sidóságból álló közönségnek
különös előjárója legyen, a' szükségesnek lenni
nem is tartattatik, a' hol mindazonáltal Synagoga
vagyon, hogy annak előjárója legyen, meg fog

engedtetni. 19) A' Prágai 'Sidóság előjárójává, a' ki-szabott 6 esztendőök el-telések után, senki is más nem választathatik, hanem tsak egyedül az, a' ki meg-tudja azt mutatni, hogy ő a' német oskolákat épületesen ki-tanulta, ennél pedig a' választásra több jussok fog lenni azoknak, a' kik hogy a' Philosophiát is jó móddal absolvalták, ki-tanúlták, azt hiteles tanúbizonyságot tévő levelekkel meg-mutathatják.

Tudósittás.

A' Magyar Kurirhoz nem régiben Miskoltzról valaki valamelly verseket a' végett küldött-fel, hogy azokat a' maga újság levelei mellé ragasztván, botsáttaná a' közönség eleibe. — Ezen versekkel az Auctor, hogy a' maga Poéticum talentumát akartaé meg-ismértetni a' közönséggel, vagy pedig általak azt akarta a' közönség tudtára adni, hogy a' *Perpetuum mobile* nemtsak azon *Slésiai* fiatalta-fel, a' kiről a' Magyar Kurir Mártyiusnak 10-kén tett vala emlékezetet, hanem a' fennebb említett versek szerzője is, még pedig úgy, hogy azzal a' Hazának felette nagy hasznat tudna szerezni? a' Magyar Kurir szerzője, a' versekből ki nem tudja sajtolni; jelentetik azért ezen versek szerzőinek, hogyha a' Hazának kiván szolgálatjára lenni, az általa fel-találtatott *Perpetuum mobile* által, írja meg-kerekdeden, 's ne versificaljon, melly tudósittást vévén a' Magyar Kurir, hogy a' Miskoltziak közül, ki az a' rendkívül való szép talentumú, és a' jutalmat méltán meg-érdemlő személy, azt a' Magyar Kurir a' két Magyar Haza előtt ismértetessé tenni el nem fogja mulatni.